

המלחמה בעמלק – רק בהדרגת ובכוח גדולי התורה

"וישמע יתרו", (י"ח א). פירש"י 'מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק', ע"כ. יש לתמוה למה יתרו התבונן רק ב"קריעת ים סוף ומלחמת עמלק", והרי הרבה ניסים ונפלאות נעשו לאבותינו במדבר וכגון עמוד ענן ועמוד האש ומן, ולמה שאר ניסים לא עוררו אותו לבוא לישראל. ונראה שיתרו התבונן איך עמלק בא ללחום בקב"ה אע"פ ששמע מקריעת ים סוף, וכמוש"כ (שמות ט"ו י"ז) "שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת", ומ"מ עמלק לא נרתע מזה ובא לאחר קריעת ים סוף והכחיש את השגחת ה', ומזה הבין יתרו שכוח הטומאה רב כל כך - שאפשר להישאר כופר במציאות ה' גם לאחר שרואים ניסים גלויים, וע"כ בהכרח כדי להינצל מהשפעת הטומאה צריך הוא להצטרף לכלל ישראל ולהתחבר למשה רבינו, **וזק עי"ז אפשר להינצל מטומאת עמלק - בכוחם ובקדושתם של גדולי ישראל המנהלים את מלחמת ה'**. ובימי הזעם בשואה האימה, כאשר דם יהודי נשפך כמים ורובות ומיליונים הושלכו לכבשן האש באכזריות שאין דוגמתה, **תיקן מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל שבכל יום לאחר תפילת שחרית יפתחו את ארון הקודש ויאמרו בכוונה "אבינו מלכנו" פיסקא אחר פיסקא החזן וזהקהל**, והוא היה עומד בראש הקהל וזועק בבקשת רחמים בבכיות ודמעות, [ובפרט היה מרעיש ובוכה כשהיה מגיע לפיסקא "בטל מעלינו כל גזירות קשות"]. והנה בשנת תש"ז כשנסתיימה המלחמה טען מו"ר זצ"ל שאמנם המלחמה הגשמית הסתיימה, אבל עומדים אנו כעת בעיצומה של מלחמה רוחנית, ומה עוד, שהלא עד עכשיו המלחמה מול הנאצים ימ"ש היה על איבוד **הגופים**, אבל מעתה הרי המלחמה היא "מלחמת עמלק" - מול הכופרים הנלחמים להדיח רבבות בני ישראל מהאמונה, ולאבד את **נשמתם** לנצח נצחים, שהרי בארץ ישראל מעבירים רבבות ילדי ישראל ורובות עולים ב"כור ההיתוך" של הציונים ושותפיהם ולחנכם שרק במעשה ידינו נביא את גאולתנו, - וכדרכם של עמלק שטענו שהכל מקרה וטבע, וא"כ נמצא שהמלחמה ממשיכה במלא תקפה, וסבר מו"ר זצ"ל שחייבים אנו להמשיך בסדר תפילת אבינו מלכנו בכל יום כפי שנהג בימי השואה. אמנם היו שעוררו למו"ר זצ"ל שאם ימשיך להתפלל תפילת "אבינו מלכנו" לזמן בלתי קצוב, יהא נראה בזה כמשנה ממשטבע שטבעו חכמים בתפילה - ואין לשנות סדר התפילה הקבוע בכל תפוצות ישראל, ושלח מו"ר זצ"ל לשאול את שני גדולי הדור - החזן איש והגאון דבריסק זצ"ל אם נכון להמשיך להתפלל, ושניהם השיבו שאין לעשות כן, דנראה כמשנה מסדר התפילה הקבוע שקיבלנו, ועדיף להגיד פרקי תהילים אחר התפילה. **וכשקיבל מו"ר זצ"ל את תשובת גדולי ישראל ביטל מיד את דעתו ושינה את הנהגת הישיבה באומרו שאנו משועבדים לשרי צבא ה'**, וככל שיאמרו מנהיגי וקברניטי התורה כן נעשה, והוסיף שאף שברור לו שיש בכוח התפילה להציל הרבה ולהחליש את כוח טומאת עמלק, ואולי גם עד עכשיו כל מה שנשאר שארית לפליטה ששרדו את אימות המלחמה הוא בזכות התפילות שהתפללו עד עכשיו, **אבל גם כשלוחמים מלחמת עמלק מול הכופרים - משועבדים אנו לדעת תורה**, ואין אנו רשאים להתפלל באופן שאינו עומד בכללי ההלכה, ובס"ד יהא בכוח פרקי התהלים שיאמרו לאחר התפילה לפעול כמו כוח תפילת אבינו מלכנו. ודבריו הם על דרך מה שנתבאר בהנהגתו של יתרו, שכדי להינצל מטומאת עמלק אי אפשר לפעול לבד, אלא צריך לפעול רק בשיתוף גדולי התורה.

גודל הסכנה ללמוד את דרכי הרשעים על ידי חיבור עמהם

"שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה, ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי בעזרי" (י"ח ג-ד). בבעל הטורים כאן הביא מדרש חז"ל שבשעה שנשא משה את צפורה לאשה, השביעו יתרו שאותו בן שיהא לו תחלה יהא לע"ז, וקיבל עליו על כרחו, שנאמר ויאל משה לשבת את האיש, ואין ויאל אלא לשון אלה, ועל זה נענש משה רבינו שיצא ממנו יהונתן שנעשה כומר לפסל מיכה. והדברים צריכים ביאור איך יתכן לומר שמשה רבינו ע"ה הסכים לתת בן אחד לעבודה זרה. ושמעתי מפי כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל מגור" ז"ע לפרש בזה, [וכמדומה שאמר לי זאת בשם אביו זי"ע] שיתרו ראה שמשה הוא קדוש ה' וחשב שמסתמא הוא נזיר ה' ופרוש מן העולם, ולכן ביקש שבן אחד יהא בקי ומתמצא מה זה עבודה זרה ויוכל להסביר ולהורות לעם נגד הע"ז, וזהו הכוונה שביקש בן אחד לעבודה זרה - שיכיר את העבודה זרה כדי שיוכל להילחם בהם כראוי. ומה שנענש משה רבינו שלבסוף יצא ממנו יהונתן שנעשה כומר לפסל מיכה, נראה לע"נ רבינו הגה"ק רבי מרדכי בן ר' אליהו פגרמנסקי זצ"ל, נלב"ע כ"ה שבט תש"י, **ולכבוד ידידינו הנדיב הנכבד, רודף צדקה וחסד, הר"ר מיכאל יעקב ביטון שליט"א**, העומד בראשות הוועד להוצאת כתבי ושמעות והנהגות הגה"ק רבי מרדכי פגרמנסקי זצ"ל

דהיינו מפני שהמגע עם הרשעים בהכרח מזיק, [אמנם משה רבינו שדיבר עם האלוקים פה לא פה ותמונת ה' יבית, לא היה מסוגל להבין בדעתו שיהודי מסוגל לעזוב את אמונתו באלוקינו ית"ש, ולא העלה בדעתו שהדבר זיק לבנו], וכיון שבנו הושפע לרעה ונפגם במדריגתו, גרם הדבר להשפעה רעה אצל צאצאיו, עד שנכדו נהיה כומר לפסל מיכה. וזכורני שבשעה שהרשע בן גוריון שר"י רצה להיכנס למרן הגרי"ז זצ"ל - וביקש להיכנס בכל שעה שיקבעו לו, סירב מרן זצ"ל להיפגש עמו, שההימצאות יחד עם רשע מזיק אפילו לרגע אחד, והוסיף עוד שהטומאה מביקור הרשע אצלו היא וודאית, ואילו התועלת היא ספק, ואין ספק מוציא מידי וודאי, ומצא מרן זצ"ל דרך להישמט ממנו. **ודבר זה נוגע לזמנינו, שיש הורים שמבקשים לשלוח את בנם לאוניברסיטה או ל"מכללה" כדי שילמד שם מקצוע לפרנסתו יחד עם חופשיים, ומכניסים את בנם לסכנה עצומה להיות קרובים במגע עם חופשיים - וכוח הטומאה מושך מאוד, ואם ההורים יקיימו את חיובם לחנך את בנם ובנותיהם בקדושה דווקא, הרי הם זוכים לעצמם לנצח נצחים - להעמיד דורות של קדושה, וגם פרנסת בנם לא ייפסד מכך, וכבר ראינו הרבה עשירים שלא למדו באוניברסיטה, וכפי שנאמר בפסוק (קהלת ט, א) "כי לא לחכמים לחם".**

גודל הסכנה להימצא בסביבת רשעים

אמנם בעיקר דברי חז"ל פירש בזה הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל באופן אחר, ובהקדם מה שתמה בעיקר דרשת חז"ל מהיכן דרשו שמשה רבינו הסכים למסור בן לעבודה זרה, והרי בפסוק לא נאמר אלא "ויאל משה לשבת את האיש", והיכן מצאו בפסוק זה ששבועתו הייתה למסור את בנו לעבודה זרה. ופירש בזה הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל, שבעצם הדבר שנשבע משה רבינו לשבת בביתו של יתרו שהיה אז מלא בעבודה זרה, הרי בזה גופא נחשב לו כאילו מסר את בנו לעבודה זרה, ומשום שהכניסו לסכנה שהיה עלול להימשך אחר עבודה זרה, אך בוודאי לא מסר את בנו לעבודת עבודה זרה כפשוטו, ח"ו. **והרב דסלר זצ"ל השתומם ולמד מכאן את גודל השפעת הסביבה**, שאם האדם מסכים ללכת לגור בסביבה שאינה חזקה בעבודת השי"ת, הרי הוא מכניס את עצמו ואת בני ביתו לסכנה שמא יימשכו אחר החברה הרעה שיגרמו לו או לבניו להתרחק משמירת התורה, והקב"ה דן אותו כבר עכשיו כאילו גרם בידיים לבניו שיעזבו את דרך התורה רח"ל. ועוד למד מכאן הרב דסלר זצ"ל שכשם שמי שמסכן את עצמו ואת בני ביתו נחשב כאילו כבר עכשיו הם נתקלקלו רח"ל, **כך גם להפך - מיידה טובה מרובה**, ומי שמוסר נפשו לגור דווקא במקום תורה, נחשב לו כבר עכשיו שזכה לכל התוצאות הטובות העתידות לבוא מכח מה שהלך לגור במקום תורה דווקא. **ויש ללמוד מזה בזמנינו למי שמחזיק מכשיר טמא בתוך ביתו שמסוכן להפיל אותו ואת בני ביתו לבאר שחת**, שגם אם הוא בטוח שלא ישפיע עליו, אבל כיון שיכול להשפיע עליו, נחשב לו הדבר שמסר את עצמו ואת נפשות ביתו לאבדון רוחני - משום שהכניס עצמו לסכנה רוחנית עצומה מהכלים הטמאים הללו.

סכנה רוחנית לעומת סכנה גשמית

"ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה, ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי בעזרי ויצלני מחרב פרעה", (י"ח ג, ד). מבואר כאן שהקדים משה לקרוא לבנו הראשון בשם "גרשום" על שם שהיה גר בארץ נכריה, ורק אח"כ בלידת בנו השני קרא לבנו "אליעזר" על שם הצלתו מחרב פרעה, ונראה מזה שיותר היה חביב וחשוב למשה רבינו מה שהיה גר בארץ נכריה יותר מהצלתו מחרב פרעה, וצריך ביאור מהו החביבות המיוחדת שהיה למשה לכך שהיה גר בארץ נכריה, - יותר מנס הצלתו מחרב פרעה, [ובפרט שסדר המאורעות היה להפך, שתחילה ניצל מחרב פרעה במצרים ואח"כ היה גר בארץ נכריה, וא"כ ביותר תמוה מדוע הפך משה את הסדר וקרא לבנו הראשון על שם הצלתו השניה]. ונראה בביאור הדברים, שמה שהיה משה רבינו גר בארץ נכריה, היה הצלה רוחנית בעבורו - שכדי להינצל מהשפעת הסביבה הרגיש משה רבינו את עצמו כגר שאין לו שייכות לנכרים שהיה חי עמם, ועל ידי זה לא הושפע ממעשיהם, ולכן הקדים לקרוא תחילה על שם "גר הייתי בארץ נכריה" - ומשום שהצלתו הרוחנית הייתה יותר חשובה אצלו מהצלתו מחרב פרעה שלא הייתה אלא הצלה גשמית, ולכן רק אח"כ קרא על שם הצלתו הגשמית מחרב פרעה.

אמנם דע שבזמנינו שהטומאה התגברה מאוד אין די רק בכך שירגיש עצמו כגר, שהלא הטומאה אינה נמצאת רק ברחובות העיר אלא הטומאה פשתה ובאה לתוך בתי ישראל [בעיתונות פסולים, באינטרנט, ובפריצות ועוד]. **ועל כן צריך כל אחד**

לע"נ הרבנית הצדקנית מרת יפה ב"ר יעקב שטרנבוך ע"ה, אשת חבר

למרן רבינו שיבדלחט"א, עמדה במסירות מופלאה לימין בעלה, התעסקה

בהדפסת ספריו והעתיקה אותם בכתב ידה למוסרם לדפוס, זכתה להסתופף בצד

ביתו של רבינו החזו"א זצ"ל, ונפטרה בשם טוב כ"ב שבט תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.

